

Czy da się przewidzieć ruch turystyczny w polskich powiatach?(ML)

Analiza danych BDL GUS
(2013–2024)
+ model predykcyjny (ML)

Projekt grupowy / raport
na podstawie danych
statystycznych

Zakres: powiaty w Polsce
(w tym miasta na prawach
powiatu)

Wykorzystane narzędzia:
Python, Jupyter, Pandas,
scikit-learn

Cel prezentacji: pokazać
trend, różnice przestrzenne
oraz wyniki prognoz

Dlaczego ten temat jest ważny?

Turystyka realnie wpływa na gospodarkę lokalną: miejsca pracy, usługi, budżety gmin i powiatów

Samorządy muszą planować: infrastrukturę, komunikację, promocję regionu, bazę noclegową

Prognoza ruchu turystycznego pomaga: lepiej zarządzać sezonem, podejmować decyzje inwestycyjne, przygotować służby

Pytanie: czy da się to zrobić “z danych”, bez zgadywania?

Cel projektu

Główny cel: sprawdzić, czy można przewidzieć ruch turystyczny w powiatach, używając danych BDL GUS

Zmienna docelowa (Y): liczba udzielonych noclegów (noclegi w obiektach noclegowych)

Cele szczegółowe:

1. analiza trendu w czasie (2013–2024)
2. wskazanie liderów i zmian w TOP powiatach
3. sprawdzenie zależności pomiędzy cechami (korelacje)
4. porównanie modeli ML i wybór najlepszego
5. prognoza wartości dla roku 2024 i interpretacja błędów

Pytania badawcze

- Czy w skali kraju widać stabilny wzrost noclegów?

- Jak pandemia 2020 wpłynęła na dane i czy nastąpiła odbudowa?

- Które powiaty generują największą liczbę noclegów i dlaczego?

- Które czynniki są najsilniej powiązane z liczbą noclegów: popyt czy podaż?

- Który model regresji daje najlepszą jakość predykcji i dlaczego?

- Gdzie model myli się najbardziej i z jakich powodów?

Źródło danych: BDL GUS

Dane pochodzą z Banku
Danych Lokalnych GUS –
oficjalne statystyki publiczne

Zalety BDL: wiarygodność,
spójność definicji,
dostępność dla wielu lat

Jednostka terytorialna:
powiat (w tym miasta na
prawach powiatu)

Dane roczne → brak pełnej
sezonowości, ale dobry obraz
trendów długoterminowych

Dane obejmują zarówno
turystykę miejską, biznesową,
jak i wypoczynkową

Co dokładnie mierzamy? (zmienna docelowa)

Liczba udzielonych noclegów – kluczowa miara ruchu turystycznego:

- pokazuje realne wykorzystanie bazy noclegowej
- jest bardziej „twarda” (bo uwzględnia długość pobytu)
- Zależy od:
  - liczby odwiedzających
  - czasu pobytu
  - dostępnej infrastruktury noclegowej

Wysokie noclegi = duży popyt, obciążenie usług i potencjalne zyski regionu

Pokazuje **realne wykorzystanie bazy** noclegowej

Jest bardziej „twarda” niż liczba turystów (uwzględnia długość pobytu)

Zależy od:

Liczba odwiedzających

Czas pobytu

Dostępna infrastruktura

Zmienne objaśniające (co może wpływać na noclegi)

Przykładowe cechy (X), użyte w analizie:

liczba turystów
bezpośredni
popyt

miejscia noclegowe –
pojemność,
„ile osób można przyjąć”

**liczba obiektów
noclegowych** –
struktura podaży
(hotele, pensjonaty itd.)

**ludność / gęstość
zaludnienia** –
potencjał usług, transport,
wielkość ośrodka

lesistość –
czynnik
środowiskowy
(atrakcyjność naturalna)

Zmienna docelowa i cechy
występują w układzie powiat–rok
(panel danych)

Przygotowanie danych (pipeline)

Budowa zbioru panelowego:
każdy rekord = konkretny powiat w danym roku

Cechy opóźnione (lag features) – po co?

To zbliża ML do logiki prognoz czasowych, ale nadal w ujęciu regresji

Narzędzia i technologia

Narzędzia i technologia

- **Python + Jupyter Notebook** – praca analityczna krok po kroku
- **Pandas** – czyszczenie, łączenie, transformacje danych
- **Matplotlib/Seaborn** – wykresy trendów, rankingi, korelacje
- **scikit-learn** – trenowanie modeli, podział danych, metryki
- Podejście: porównujemy kilka modeli i wybieramy najlepszy na testach

Pandas –
czyszczenie,
łączenie,
transformacje
danych

Matplotlib/Seaborn –
wykresy trendów,
rankingi, korelacje

scikit-learn –
trenowanie
modeli, podział
danych, metryki

Podejście: porównujemy kilka modeli i
wybieramy najlepszy na testach

Trend w Polsce 2013–2019 (wzrost)

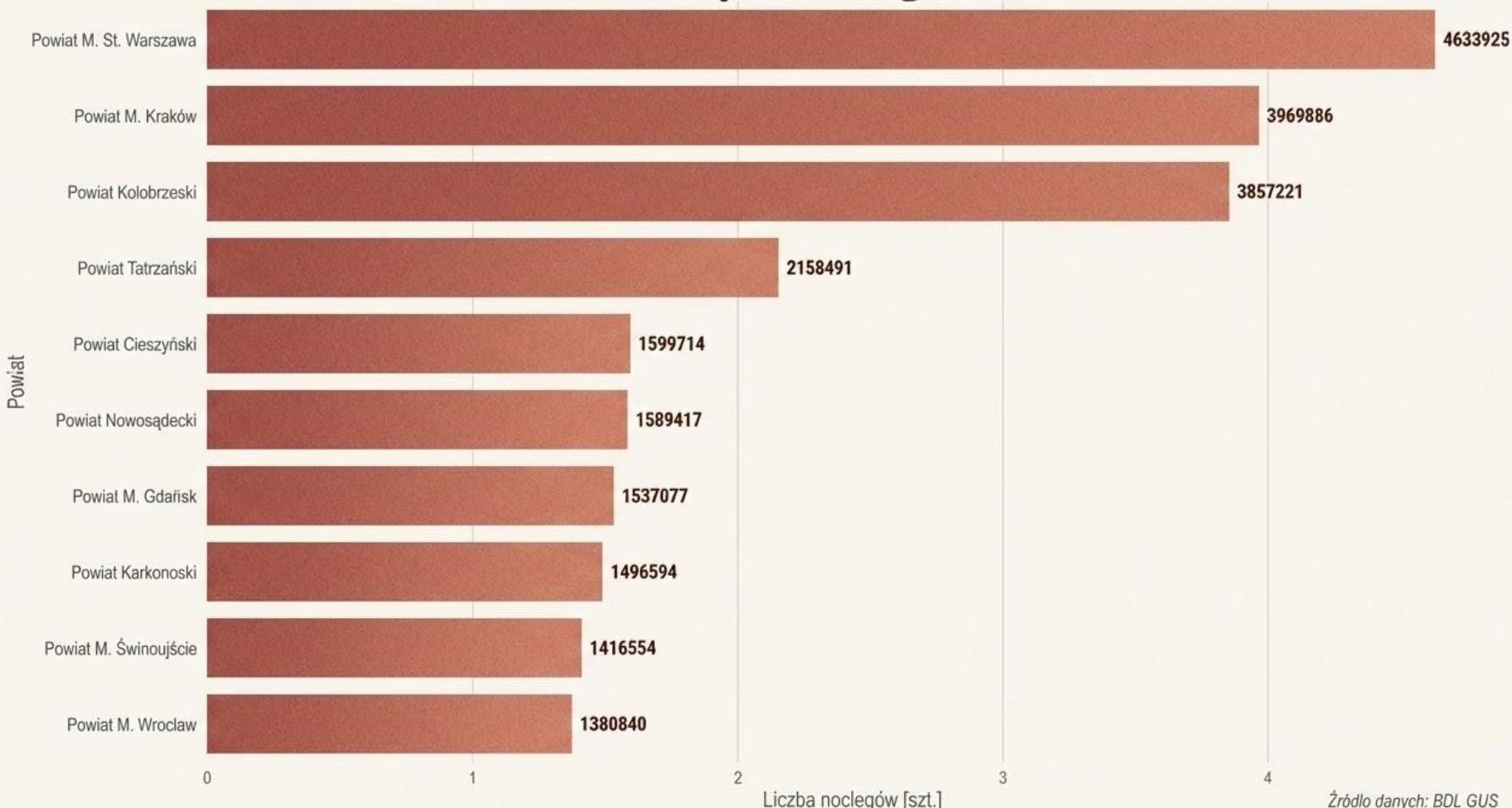
- W latach 2013–2019 widać regularny wzrost noclegów w Polsce
- Oznacza to rosnącą aktywność turystyczną oraz rozwój infrastruktury

Możliwe przyczyny:

- ✈️ rozwój tanich linii i transportu
- 💰 rosnące dochody i mobilność ludzi
- 📢 większa promocja miast i regionów
- 🏨 inwestycje w hotele, apartamenty, atrakcje

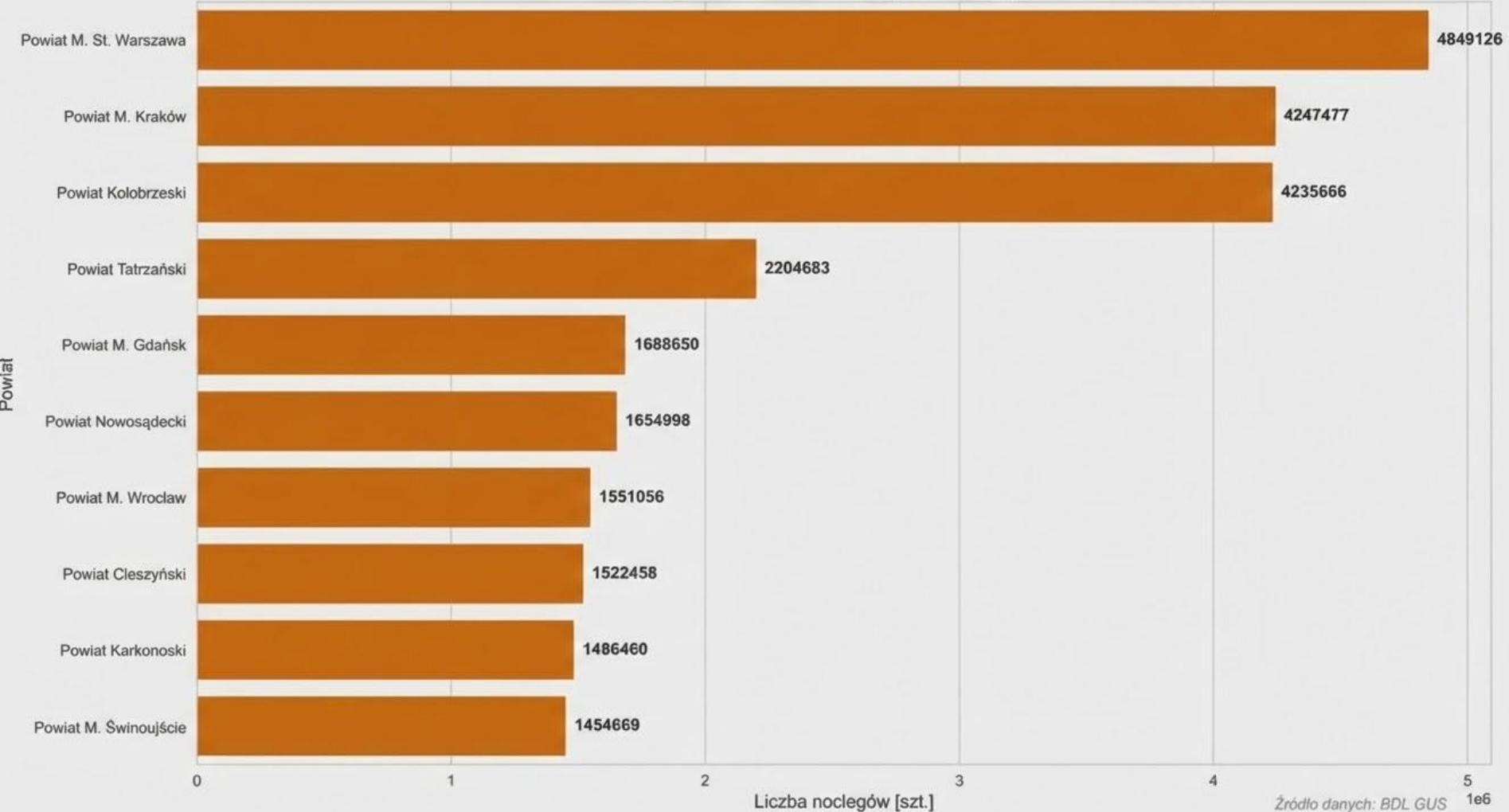
Wniosek: przed pandemią trend był stabilnie rosnący

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2013 roku

Źródło danych: BDL GUS

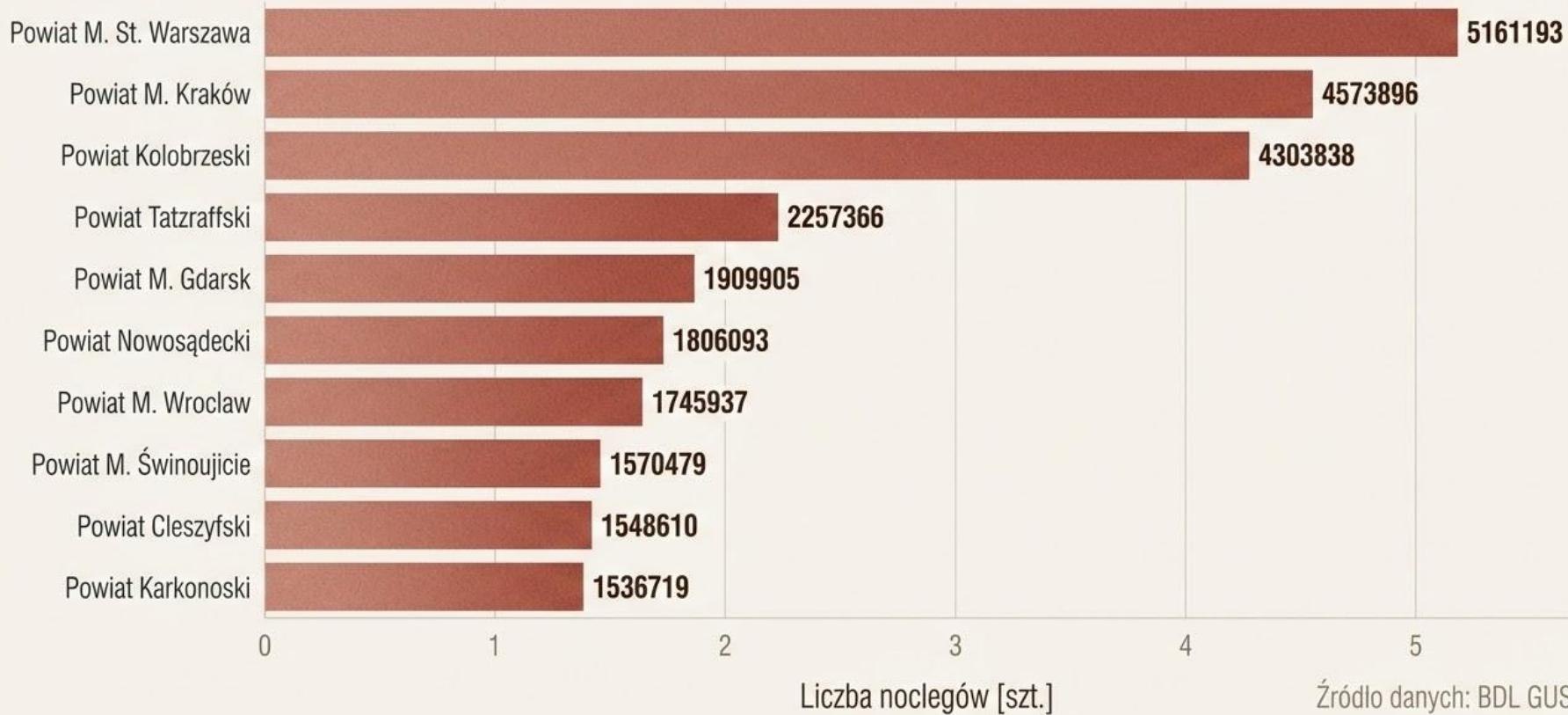
TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2014 roku

Źródło danych: BDL GUS

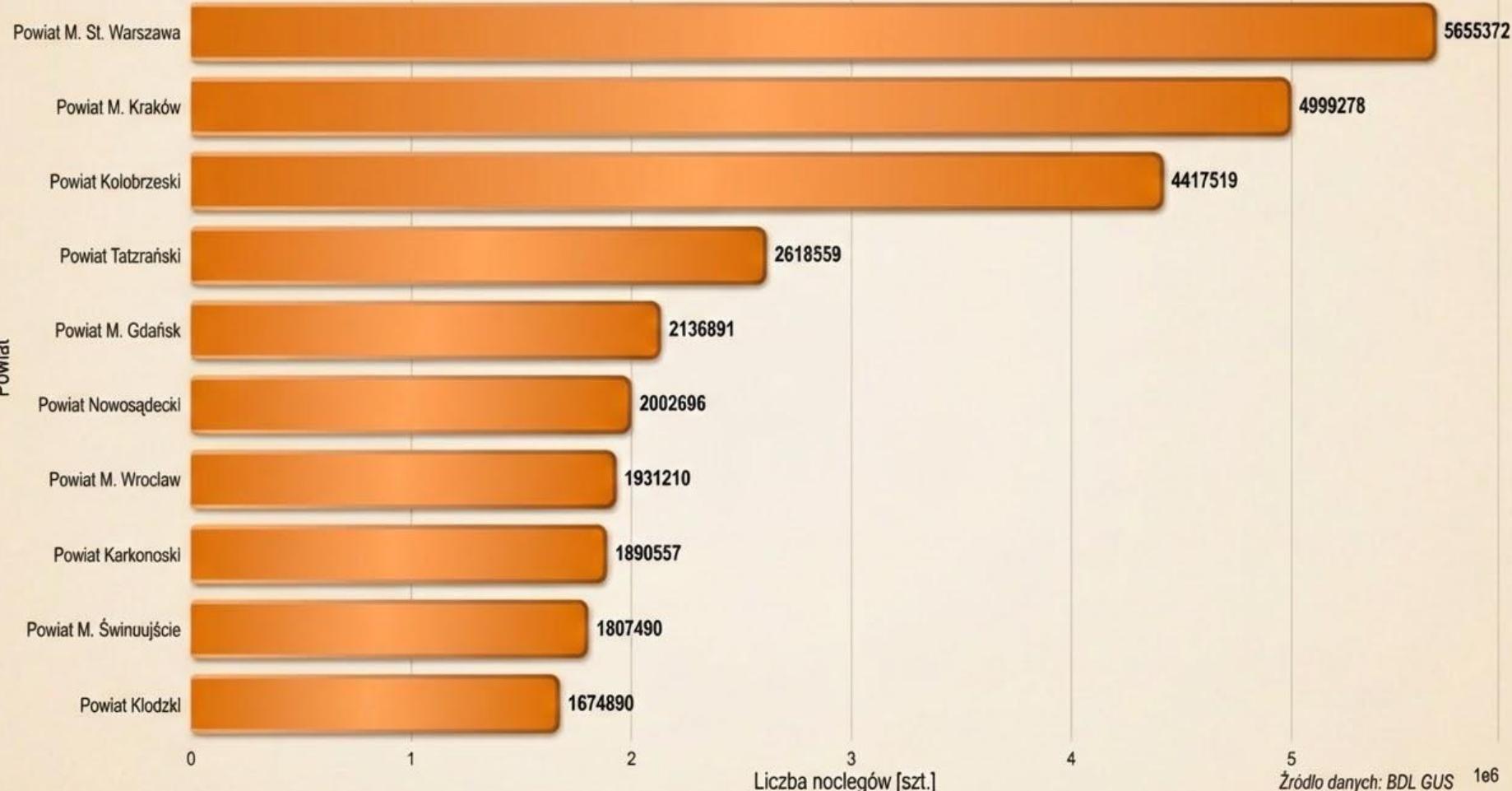
5
1e6

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2015 roku

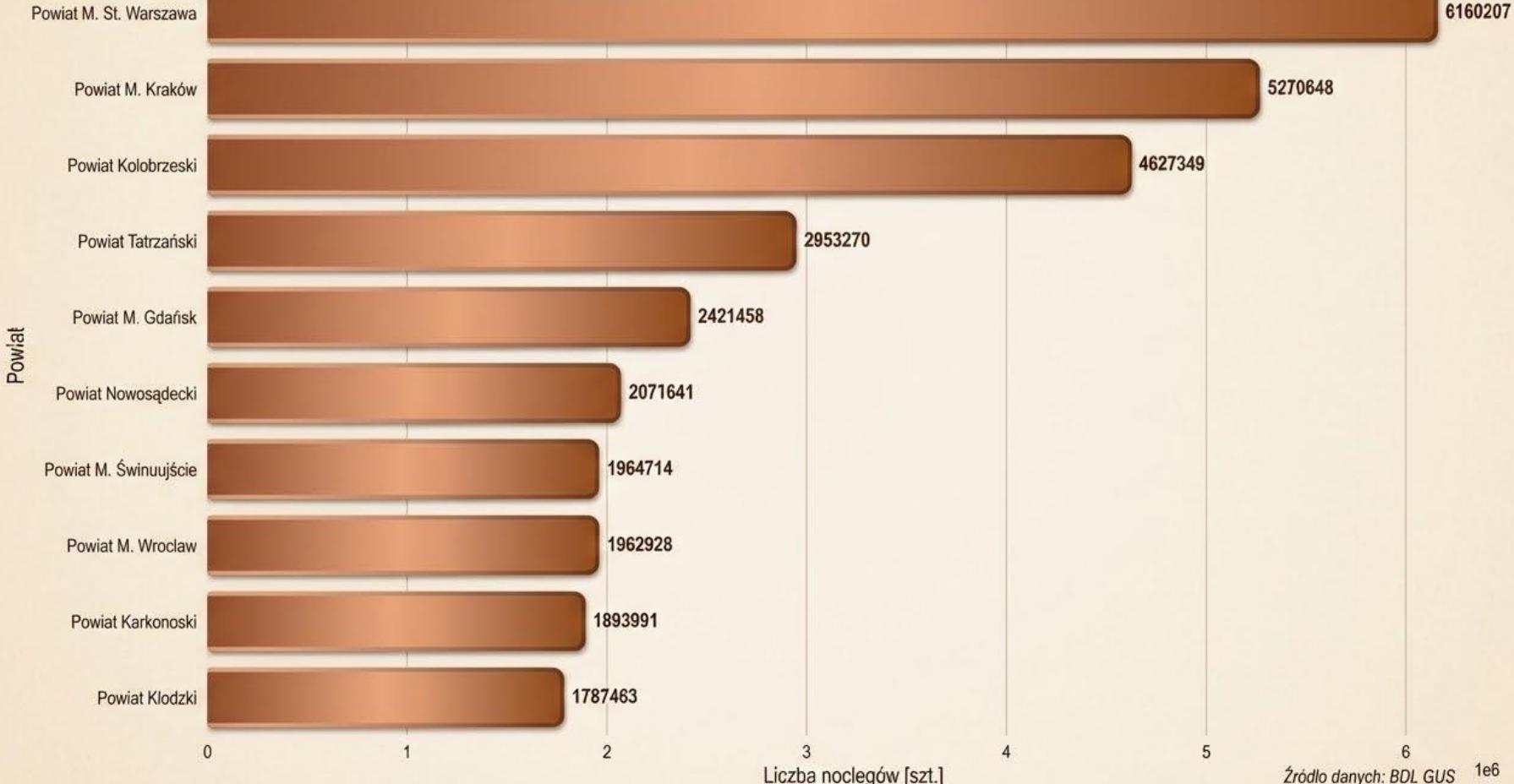
Źródło danych: BDL GUS

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2016 roku

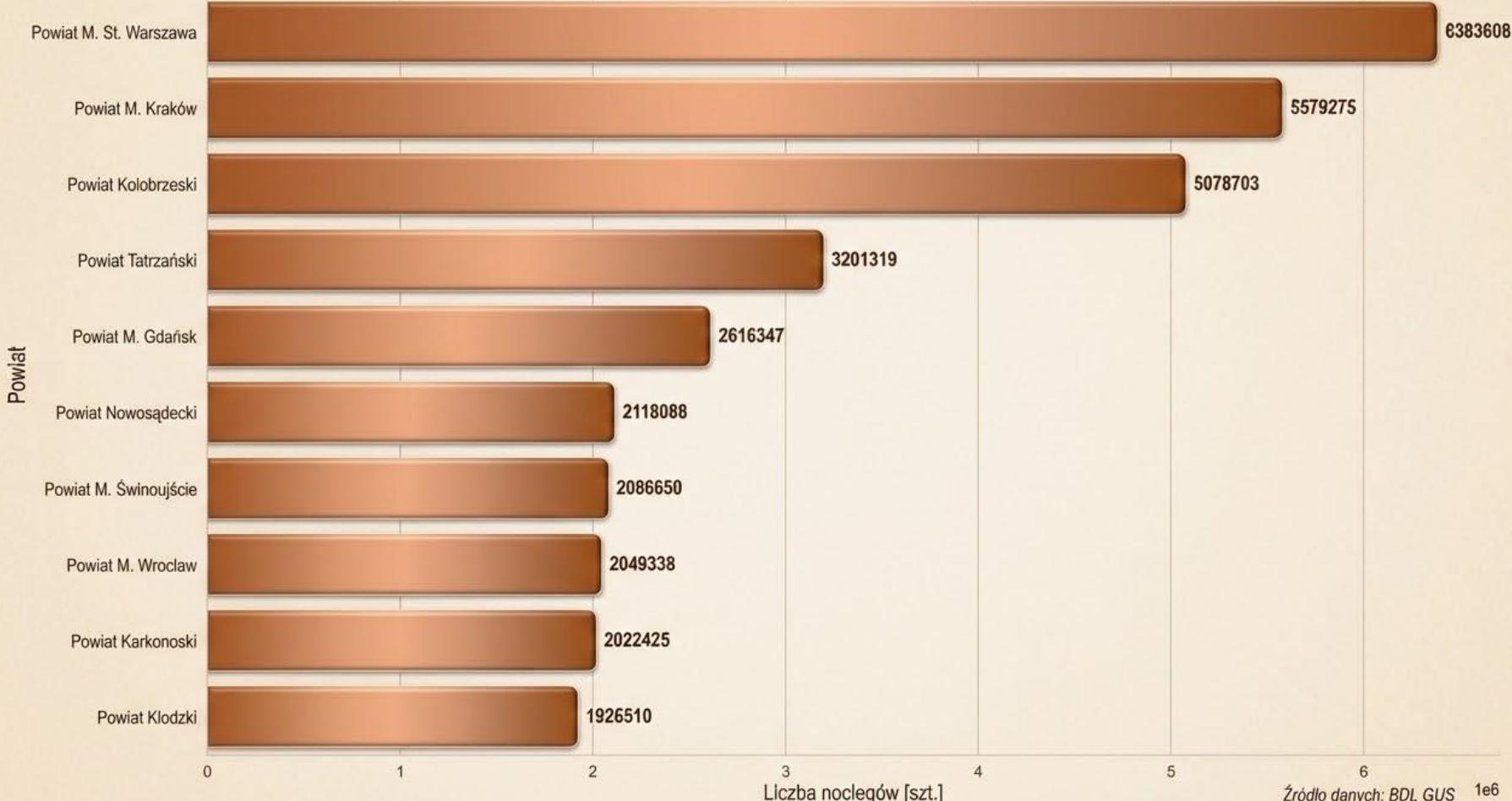

5
Źródło danych: BDL GUS 1e6

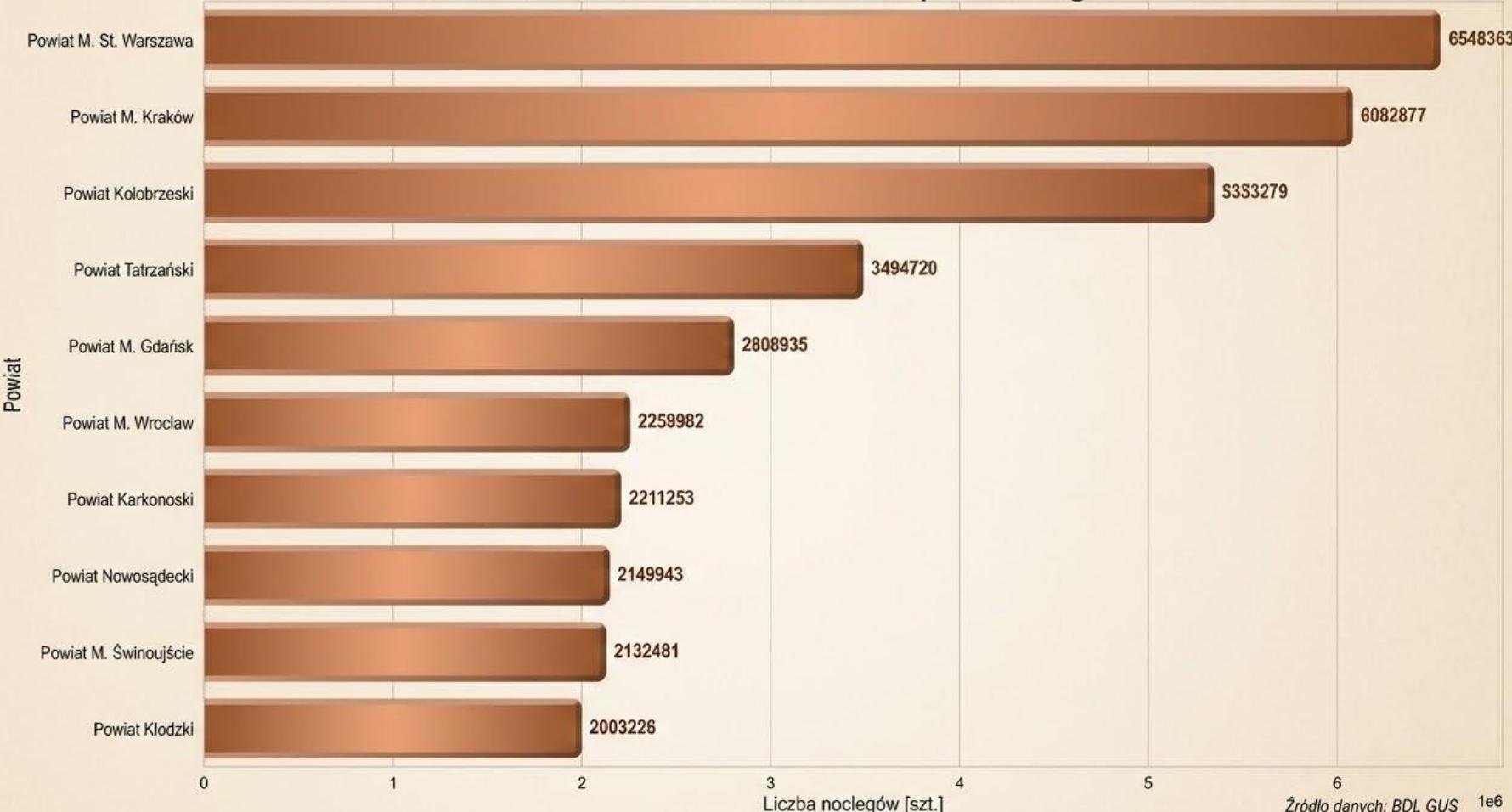
TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2017 roku

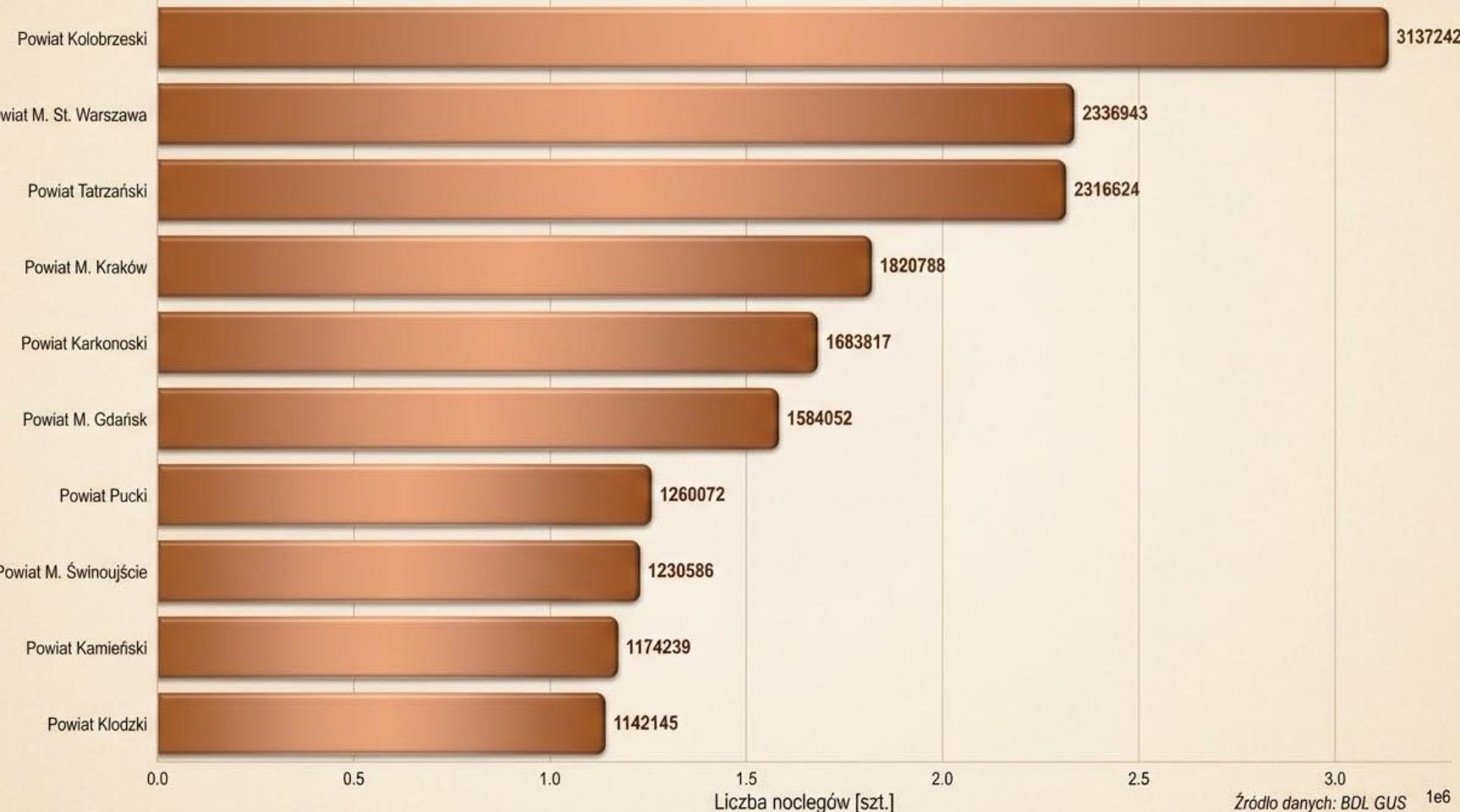
TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2018 roku

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2019 roku

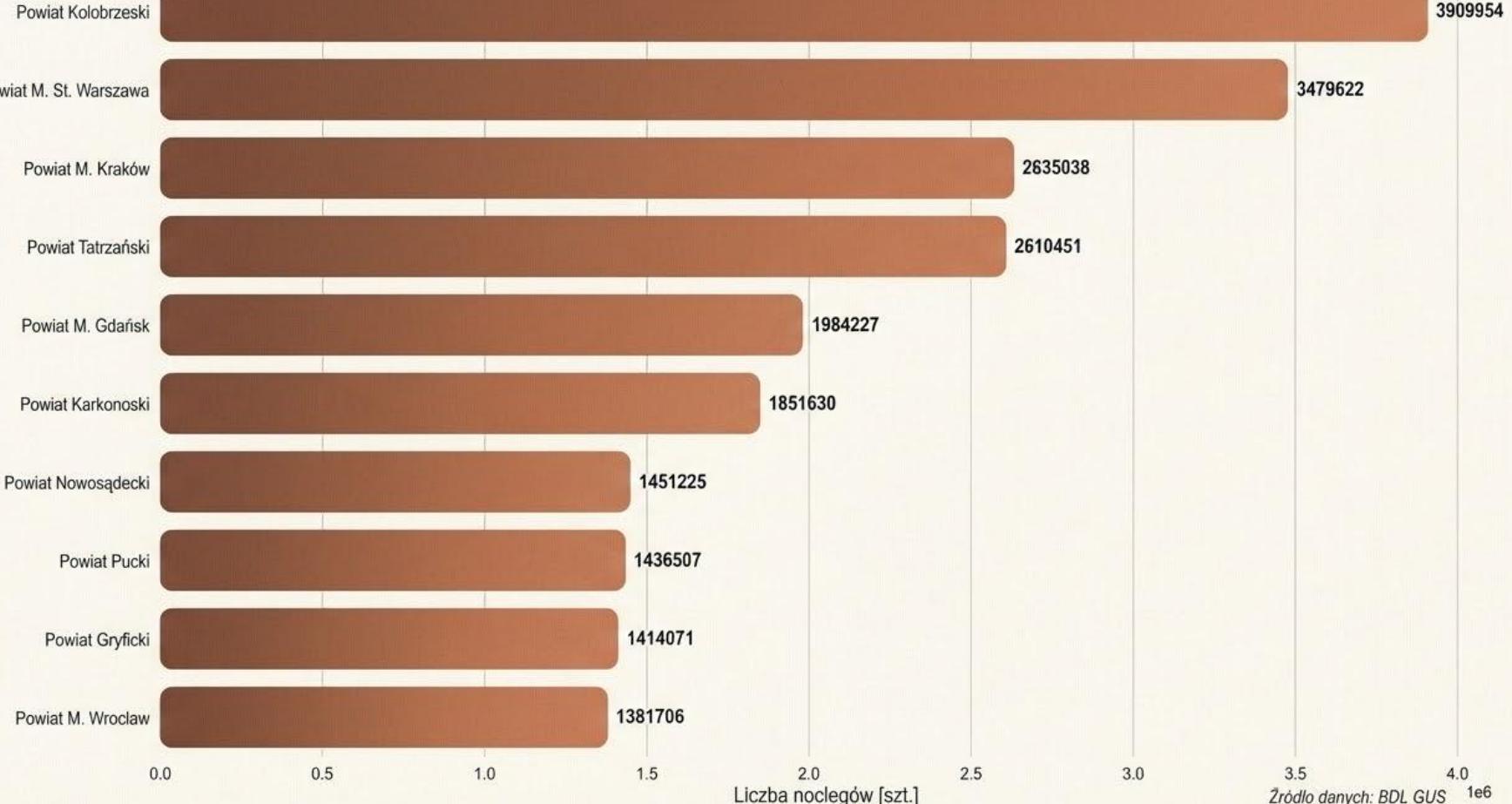
TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2020 roku

Liczba noclegów [szt.]

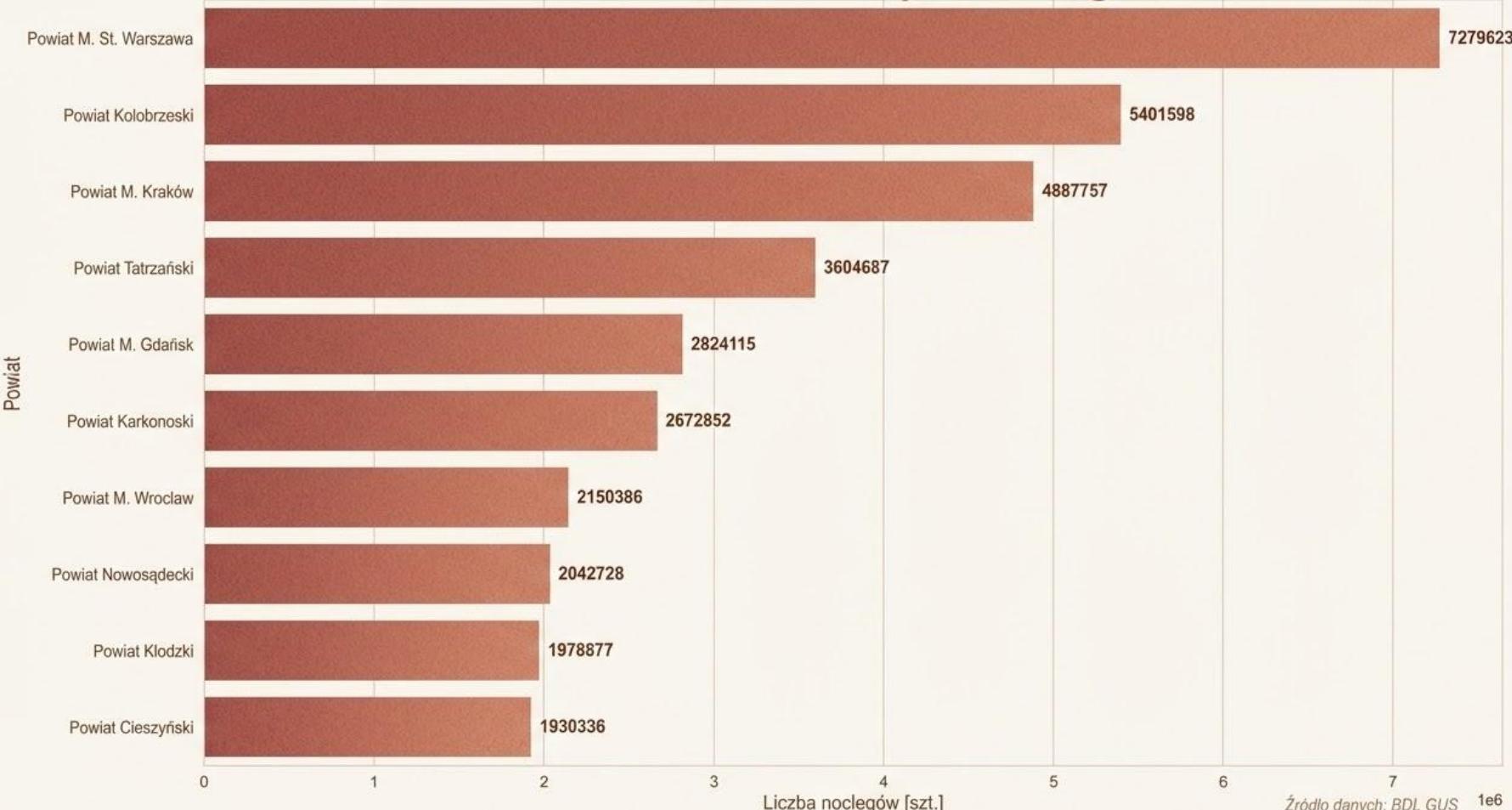
Źródło danych: BDL GUS 1e6

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2021 roku

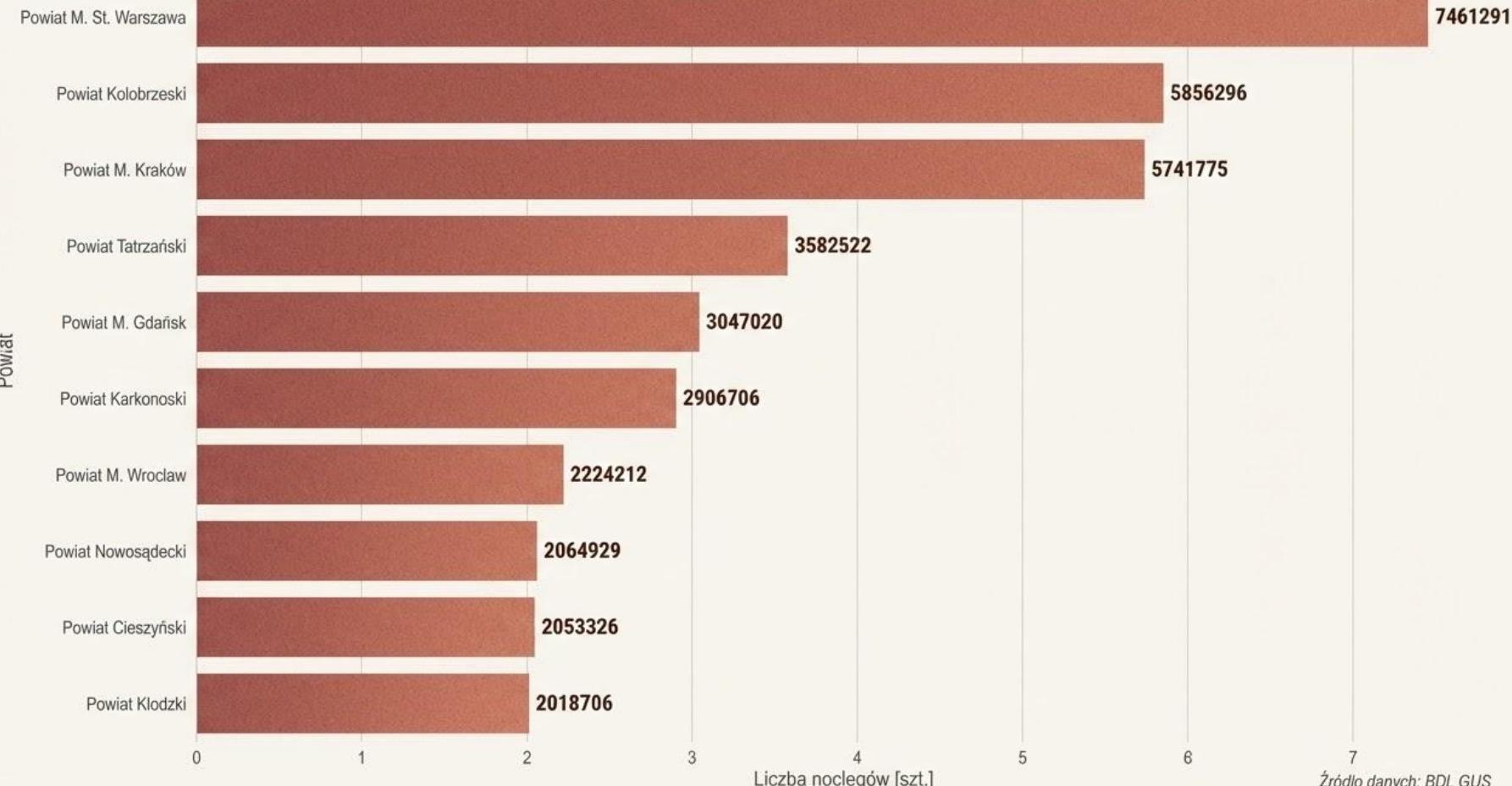
Źródło danych: BDL GUS 1e6

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2022 roku

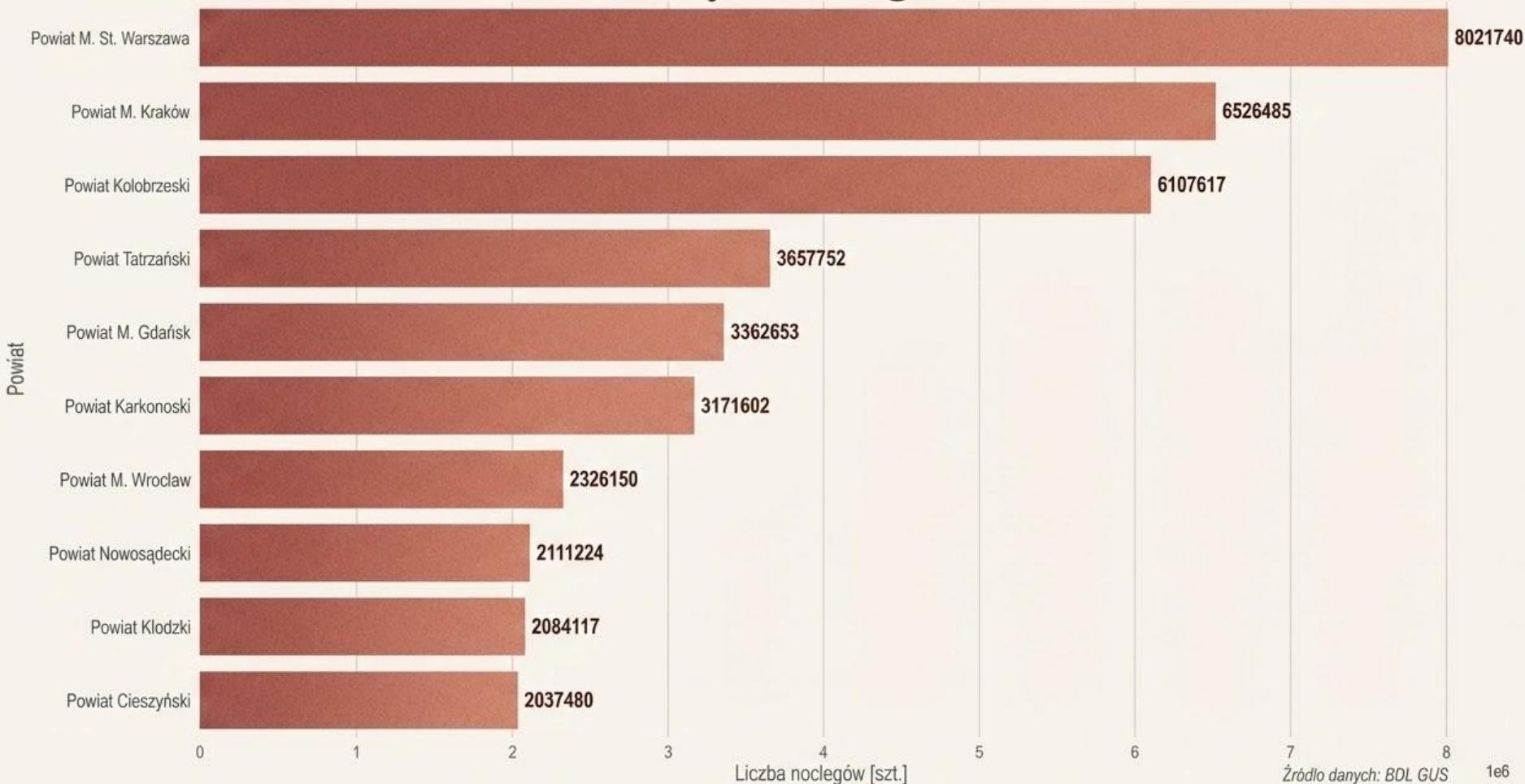
Źródło danych: BDL GUS 1e6

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2023 roku

Źródło danych: BDL GUS

TOP 10 Powiatów: Liczba udzielonych noclegów w 2024 roku

Źródło danych: BDL GUS

1e6

Załamanie w 2020 – efekt COVID-19

Szok i Przyczyny

2020 to silny szok w danych: spadek noclegów w całej Polsce

Przyczyny: lockdownny, ograniczenia podróży, niepewność

Wyzwanie i Rozwiążanie

To trudny moment dla modelowania, bo:

zachowanie danych jest nienaturalne

modele mogą “nie rozumieć” takiego załamania bez dodatkowych cech

Dlatego ważne było użycie historii (lagów) i test porównawczy modeli

Odbudowa 2021-2024

Po 2020 nastąpiło stopniowe odbicie rynku turystycznego

Powrót ruchu oznacza:

- zniesienie ograniczeń

- odłożony popyt (ludzie chcieli podróżować po przerwie)

- rozwój turystyki krajowej

2024 to poziom porównywalny
lub wyższy niż przed pandemią

**Wniosek: turystyka w Polsce
wróciła na ścieżkę wzrostu**

TOP powiaty 2013 – gdzie było najwięcej noclegów?

Największy ruch koncentrował się w:

- **dużych miastach**
(turystyka miejska i biznesowa)

- **regionach wypoczynkowych**
(morze, góry)

Przykładowi liderzy:

Warszawa

Kraków

Kołobrzeg

Tatry

Pokazuje to, że turystyka jest nierównomiernie rozłożona:

TOP powiaty 2024 – co się zmieniło?

- Liderzy nadal dominują, ale widać wzrost wartości w wielu powiatach

- Warszawa i Kraków zwiększają przewagę (miasta o silnej ofercie)

- Regiony wypoczynkowe pozostają bardzo mocne (sezonowe, ale stabilne)

- Wzrost znaczenia Trójmiasta (np. Gdańsk) pokazuje:
  - rosnącą popularność turystyki nadmorskiej miejskiej
  - rozwój bazy noclegowej i atrakcji

Wniosek: ranking jest dość stabilny, ale skala rośnie

Dlaczego liderzy wygrywają? (interpretacja przestrzenna)

Warszawa:
biznes, konferencje,
administracja, wydarzenia
kulturalne, lotnisko

Kraków:
turystyka kulturowa,
zabytki, rozpoznawalna
marka miasta

Kołobrzeg:
morze + uzdrowisko +
sanatoria → długи pobyt
i dużo noclegów

Tatry (tatrzański):
góry, sporty zimowe,
całoroczna
atrakcyjność

Klucz: połączenie popytu + infrastruktury + dostępności + marki regionu

Analiza korelacji – po co?

Korelacja pokazuje, które zmienne "idą razem" z liczbą noclegów

Korelacja nie oznacza 100% przyczynowości, ale daje mocną wskazówkę

Najsilniejsze zależności (wyniki korelacji)

Miejsca noclegowe
bardzo silna korelacja z noclegami

Liczba turystów
także bardzo silnie związana z noclegami

→ logika: im większa pojemność, tym więcej noclegów da się obsłużyć

→ logika: więcej przyjazdów → więcej noclegów

→ **ma mocną zależność**
większa oferta i konkurencja → więcej możliwości dla turystów

Wniosek: kluczowe są zmienne bezpośrednio związane z rynkiem turystycznym

Słabsze zależności (i co to znaczy)

Gęstość zaludnienia ma słabszą korelację

- bo nie każdy gęsty obszar jest turystyczny
- ale miasta często mają większą bazę i usługi

Lesistość

ma prawie **zerową** korelację globalnie

- może działać lokalnie (np. turystyka przyrodnicza)
- ale w skali kraju nie jest prostym predyktorem noclegów

Wniosek: "natura" nie zawsze odbija się w danych tak wyraźnie jak infrastruktura

Modele w projekcie – dlaczego akurat te?

- **Linear Regression:** prosta baza porównawcza, łatwa interpretacja
- **Decision Tree:** uczy się reguł nieliniowych (np. „jeśli miejsc dużo → noclegi rosną”)
- **Random Forest:** wiele drzew → stabilniejszy model, mniej przeuczenia
- **Gradient Boosting:** model sekwencyjny, poprawia błędy krok po kroku
- Dzięki porównaniu widać, czy zależności są liniowe czy bardziej złożone

Dzięki porównaniu widać, czy zależności są liniowe czy bardziej złożone

Metryki oceny: R^2 , RMSE, MAE

R^2 (Współczynnik determinacji)

jak dobrze model wyjaśnia zmienność danych (1 = idealnie)

RMSE (Błąd średniokwadratowy)

kara za duże błędy (gdy model bardzo się myli w liderach)

MAE (Średni błąd absolutny)

średni błąd absolutny – najbardziej intuicyjna metryka

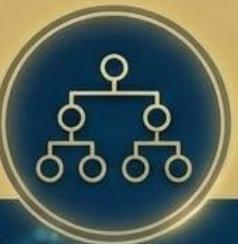
W projekcie ważne było, żeby model działał dobrze "na powiatach ogólnie", więc MAE jest bardzo użyteczne do oceny jakości.

Wyniki porównania modeli (wniosek)

Linear Regression:
może mieć bardzo
dobre dopasowanie,
ale większy średni
w części przypadków

Decision Tree:
często ma ryzyko
przeuczenia
(zbyt dopasowany
do treningu)

Random Forest:
stabilniejszy, ale
nie zawsze najlepszy
w średnim błędzie

Gradient Boosting:
(najniższy MAE)

Najlepszy kompromis w projekcie dał **Gradient Boosting** (najniższy MAE).
Modele osiągnęły wysokie **R²**, czyli ogólnie dobrze przewidują noclegi.

Walidacja prognozy 2024 (predykcja vs rzeczywistość)

Predykcja

Rzeczywistość

$y=x$ (Linia idealna)

Liderzy
(ogromne
wartości)

Wykres ' $y = x$ ' pokazuje, że większość punktów jest blisko linii idealnej

To znaczy, że model trafia w skalę wartości dla wielu powiatów

Największe odchylenia są zwykle tam, gdzie wartości są ogromne (liderzy)

Wniosek: model jest praktyczny do prognozowania na poziomie powiatów

SKĄD BIORĄ SIĘ BŁĘDY PROGNOZY?

- Powody, dla których model może się mylić:

Brak Sezonowości w Danych Rocznych:

(miesiące/kwartały dałyby więcej)

lokalne wydarzenia: duże imprezy, inwestycje, remonty, nowe połączenia

- **zmiany po pandemii:** inny styl podróżowania, wzrost turystyki krajowej

część ruchu może być niewidoczna (np. prywatne najmy, jednodniowe wyjazdy)

- To normalne w danych społeczno-gospodarczych

Lokalne Wydarzenia i Inwestycje:

dane roczne nie pokazują sezonowości

Niewidoczny Ruch (Szara Strefa):

część ruchu może być niewidoczna (np. prywatne najmy, jednodniowe wyjazdy)

To normalne w danych społeczno-gospodarczych

Podsumowanie i wnioski końcowe

Tak – da się przewidywać ruch turystyczny w powiatach na podstawie danych BDL GUS

Najśilniejsze czynniki

liczba turystów + baza noclegowa
(miejscia/obiekty)

Trend 2013–2024

wzrost + silny spadek w 2020
+ odbudowa

Najlepszy model

Gradient Boosting Regressor
(dobry kompromis jakości)

Zastosowania:

planowanie infrastruktury
i promocji regionu

lepsze zarządzanie sezonem
i obciążeniem usług

wsparcie decyzji inwestycyjnych
i strategii lokalnych

Dziękujemy za uwagę!